



SÈRIE 5

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant. Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegeixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Primera pregunta

Explicar breument el contingut del text. [2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 60-100 paraules, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. Per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa del text.



Criteris de correcció

Història de la filosofia

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

- (i) En aquest text Descartes estableix que la única propietat necessària que ell té és el pensament:
- (ii) En aquest fragment, Descartes està (encara) considerant la possibilitat que hi hagi un geni maligne poderós que el vol enganyar.
- (iii) Atès que pot haver-hi un geni maligne, no pot estar segur de tenir cap de les propietats que se solen atribuir al cos, ni tampoc cap de les propietats que es solen atribuir a l'ànima, llevat del pensament.
- (iv) Conclou, per tant, que el pensament és la única propietat que ell necessàriament té. Ell és, doncs, una cosa que pensa.

Observacions: no cal, és clar, que l'alumne usi el terme "geni maligne"; pot parlar d' "un ésser molt poderós que em vol enganyar" o usar qualsevol altra descripció equivalent. Tampoc no cal que usi el terme "necessàriament" (pot parlar, simplement, per exemple, d'allò que ell és, o d'allò que no podria deixar de ser, etc.).

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

- (i) En aquest text Locke considera i respon a l'objecció que diu que les seves idees portarien fàcilment a que hi haguessin rebel·lions molt freqüents.
- (ii) Locke respon a aquesta objecció que:
 - (a) La gent està disposada a aguantar molts defectes en els governants.
 - (b) És d'esperar que la gent es revolti contra el govern establert només quan aquest govern incompleix de forma greu les funcions per a les quals es va establir.
 - (c) Que hi hagi la possibilitat de revoltar-se en aquest cas no és pas pernicios: Seria preferible viure fins i tot en un estat de natura que no pas sota un govern que ha deixat de complir les funcions per a les quals es va establir.

- L'avaluació de la pregunta s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'indiquen.

Segona pregunta

Explicar el significat de termes o expressions. [1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què mostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

- a) «naturalesa corporal»: la forma d'existir d'aquelles coses que ocupen espai i que es poden percebre amb els sentits.
- b) «necessàriament vertader»: que no és possible que sigui fals.



Opció B)

- a) «prevaricacions»: accions del governant que contradiuen les obligacions que té com a governant, i que les fa sabent que contradiuen les seves obligacions.
- b) «anarquia»: situació en la qual no hi ha cap tipus de govern.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres formes correctes de respondre.

Tercera pregunta

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre la afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que sàpiga explicar el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. De vegades, una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica o es relaciona amb la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) Per a obtenir la màxima puntuació cal que l'estudiant expliqui:

- (i) En què consisteix el dubte metòdic de Descartes: mètode per trobar un fonament segur del coneixement.
- (ii) Algun dels arguments per al dubte general (a vegades hem comprovat que els sentits ens enganyen, l'argument del somni, l'argument del geni maligne).
- (iii) El cogito com a prova d'una primera veritat segura.
- (iv) Explicar, amb les pròpies paraules de l'estudiant, l'argument que hi ha en el text: Si fem servir el dubte metòdic, hem de considerar com a fals tot allò sobre el que es podria dubtar; això em porta a concloure que l'única propietat necessària que tinc és la de pensar, i que, per tant, l'essència del jo és el pensament.

Opció B) La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) Els trets bàsics de la concepció política de Locke: els drets naturals i l'estat de la naturalesa, el contracte social, i la naturalesa del poder polític.
- (ii) Les situacions que farien que el govern no complís la funció per a la qual va ser establert, i que farien que fos legítim desobeir-lo i destituir-lo.

Quarta pregunta

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre. [2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte: La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar. En qualsevol cas: **l'alumne/a és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues postures de forma implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles– i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.



Cinquena pregunta

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. [2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què, de fet, no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne/a ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- (a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi a discutir.
- (b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

Tant en l'opció A) com en l'opció B) es valorarà positivament, és clar, que l'alumne mostri que ha entès bé quina és la qüestió filosòfica que la pregunta demana discutir.